

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขพื้นที่ผู้กระทำผิดในเขตพื้นที่ภาค 5 กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขพื้นที่ผู้กระทำผิด ในเขตพื้นที่ภาค 5 กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม และเพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขพื้นที่ผู้กระทำผิดในเขตพื้นที่ภาค 5 กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม

กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรในจังหวัดที่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขพื้นที่ผู้กระทำผิด ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติ 4 คน พนักงานคุมประพฤติ 8 คน เครือข่ายชุมชน 80 คน และผู้กระทำผิด 78 คน และบุคลากรในจังหวัดที่ไม่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขพื้นที่ผู้กระทำผิด ประกอบด้วยผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติ 4 คน พนักงานคุมประพฤติ 8 คน เครือข่ายชุมชน 80 คน และผู้กระทำผิด 40 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง และผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบค่าที (t-test)

1. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1.1 ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย มีอายุ 46 ปี และมากกว่า มีวุฒิการศึกษา ระดับประถมศึกษา แต่งงานแล้วอยู่ด้วยกัน มีอาชีพรับจ้างรายวัน มีรายได้ 1,500-4,500 บาทต่อเดือน มีตำแหน่งเป็นหัวหน้าชุมชน เครือข่ายชุมชน ผู้นำชุมชน ทำงานในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแพร่ ไม่เคยเข้ารับการอบรมตามโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขพื้นที่ผู้กระทำผิด ผู้กระทำผิดในคดีอาชญากรรมให้โทษและเหตุแห่งการกระทำผิดคือรู้เท่าไม่ถึงการณ์

1.2 เครื่องช่วยชุมชนที่มีโครงการประสานเครื่องช่วยชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในเขตพื้นที่ภาค 5 กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม มีบทบาท ดังนี้ คือ

1.2.1 มีบทบาทในระดับมาก คือ เครื่องช่วยชุมชนช่วยป้องกันอาชญากรรมในชุมชน ช่วยเฝ้าระวังการกระทำความผิดตามกฎหมายในคดีความต่างๆ ให้โอกาสแก่ผู้กระทำความผิดเฝ้าระวัง ผู้กระทำผิดในชุมชน ช่วยสอดส่องผู้กระทำผิดในชุมชน ตักเตือนผู้กระทำผิดในชุมชนให้ปฏิบัติตนตามเงื่อนไขการคุมประพฤติ และช่วยทำความเข้าใจกับครอบครัวของผู้กระทำผิดและชุมชน ในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด

1.2.2 มีบทบาทในระดับปานกลาง คือ เครื่องช่วยชุมชนช่วยดูแลผู้ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดในเบื้องต้น ช่วยลดข้อพิพาทในชุมชน ช่วยลดความขัดแย้งในชุมชน แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับผู้กระทำผิด แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมผู้กระทำผิด แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับพยานหลักฐานในการกระทำความผิด แจ้งข่าวเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามกฎหมาย ในคดีความต่างๆ แจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามกฎหมายในคดีความต่างๆ แจ้งญาติและความประพฤติผู้กระทำความผิด ช่วยฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ช่วยเหลือในความจำเป็นของผู้กระทำความผิด สงเคราะห์ผู้กระทำความผิด เช่น ยืมทุนประกอบอาชีพ กู้เงินกองทุนชุมชน เป็นต้น ป้องกันก่อนเกิดเหตุกระทำความผิด ติดตาม ผู้กระทำผิดในชุมชน ดูแลผู้กระทำผิดในชุมชน ให้ความรู้และแนะนำผู้กระทำความผิดในการอยู่ร่วมกับชุมชน ฝึกอาชีพให้กับผู้กระทำผิด เคยเน้นการพึ่งตนเอง สร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับผู้กระทำผิด ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้กระทำผิด สงเคราะห์ผู้กระทำผิด ค้นหาปัญหาของผู้กระทำผิดที่มีในชุมชน รายงานปัญหาของผู้กระทำความผิดในชุมชน เสนอแนะวิธีแก้ไขปัญหของผู้กระทำผิดต่อพนักงานคุมประพฤติ ช่วยหาแนวทางในการฟื้นฟูผู้กระทำผิดต่อพนักงานคุมประพฤติ สร้างความเข้าใจระหว่างผู้กระทำผิดกับผู้ได้รับความเสียหาย รับเรื่องเกี่ยวกับปัญหาของชุมชนอันจะส่งผลกระทบต่อความแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดและแจ้งต่อพนักงานคุมประพฤติ จัดให้ผู้กระทำผิดทำกิจกรรมของชุมชนร่วมกับชุมชน เผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานคุมประพฤติ ช่วยพนักงานคุมประพฤติในการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้กระทำความผิด และเป็นหุ้นส่วนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดร่วมกับสำนักงาน คุมประพฤติ กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม

1.3 เครื่องช่วยชุมชนที่ไม่มีโครงการประสานเครื่องช่วยชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในเขตพื้นที่ภาค 5 กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม มีบทบาท ดังนี้ คือ

1.3.1 มีบทบาทในระดับมาก คือ ช่วยสอดส่องผู้กระทำผิดในชุมชน

1.3.2 มีบทบาทในระดับปานกลาง คือ เครื่องช่วยชุมชนช่วยดูแลผู้ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดในเบื้องต้น ช่วยลดข้อพิพาทในชุมชน ลดความขัดแย้งในชุมชน ช่วยป้องกันอาชญากรรมในชุมชน แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับผู้กระทำผิด แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม

ผู้กระทำผิด แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับพยานหลักฐานในการกระทำความผิด เฝ้าระวังการกระทำความผิดตามกฎหมายในคดีความต่างๆ แจ้งข่าวเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามกฎหมายในคดีความต่างๆ แจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามกฎหมายในคดีความต่างๆ ให้โอกาสแก่ผู้กระทำความผิด แก้ไขนิสัยและความประพฤติผู้กระทำความผิด ช่วยฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ช่วยเหลือในความเป็นอยู่ผู้กระทำความผิด สงเคราะห์ผู้กระทำความผิด เช่น ยืมทุนประกอบอาชีพ กู้ เงินกองทุนชุมชน เป็นต้น ช่วยป้องกันก่อนเกิดเหตุกระทำความผิด เฝ้าระวังผู้กระทำผิดในชุมชน ช่วยติดตามผู้กระทำผิดในชุมชน สอดส่องผู้กระทำผิดในชุมชน ดูแลผู้กระทำผิดในชุมชนให้ความรู้และแนะนำผู้กระทำความผิดในการอยู่ร่วมกับชุมชน ฝึกอาชีพให้กับผู้กระทำผิด โดยเน้นการพึ่งตนเอง สร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับผู้กระทำผิด ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้กระทำผิด ช่วยสงเคราะห์ผู้กระทำผิด ค้นหาปัญหาของผู้กระทำผิดที่มีในชุมชน รายงานปัญหาของผู้กระทำความผิดในชุมชน เสนอแนะวิธีแก้ไขปัญหาของผู้กระทำผิดต่อพนักงาน หาแนวทางในการฟื้นฟูผู้กระทำผิดจากงานคุมประพฤติ ตักเตือนผู้กระทำผิดในชุมชนให้ปฏิบัติตามเงื่อนไข ทำความเข้าใจกับครอบครัวของผู้กระทำผิด และชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด สร้างความเข้าใจระหว่างผู้กระทำผิดกับผู้ที่ได้รับความเสียหาย รับเรื่องเกี่ยวกับปัญหาของชุมชนอันจะส่งผลกระทบต่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดและแจ้งต่อพนักงานคุมประพฤติ จัดให้ผู้กระทำผิดทำกิจกรรมของชุมชนร่วมกับชุมชน ช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานคุมประพฤติ ช่วยพนักงานคุมประพฤติในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้กระทำความผิด และเป็นหุ้นส่วนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดร่วมกับเจ้าพนักงานคุมประพฤติ กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม

1.4 เครือข่ายชุมชนที่มีและไม่มี โครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในเขตพื้นที่ภาค 5 ควบคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม มีบทบาทในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดแตกต่างกันอยู่จะมีประสิทธิภาพทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .05$ ดังนี้ คือ เครือข่ายชุมชนช่วยเฝ้าระวังการกระทำความผิดตามกฎหมายในคดีความต่างๆ ช่วยแก้ไขนิสัยและความประพฤติผู้กระทำความผิด ฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ช่วยเหลือในความเป็นอยู่ของผู้กระทำความผิด ช่วยป้องกันก่อนเกิดเหตุกระทำความผิด สร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับผู้กระทำผิด ช่วยสงเคราะห์ผู้กระทำผิด และช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานคุมประพฤติ

1.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเครือข่ายชุมชนที่มีและไม่มี โครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในเขตพื้นที่ภาค 5 ควบคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม ดังนี้ คือ

1.5.1 ผู้อำนวยการและพนักงานคุมประพฤติในพื้นที่ที่มี โครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัญหาในการทำงานของ

เครือข่ายชุมชนในการแก้ไขปัญหาผู้กระทำผิด คือ ขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินงานเครือข่ายในระดับศูนย์ยุติธรรมชุมชนประจำตำบลต่างๆ ผู้อำนวยการและพนักงานคุมประพฤติในพื้นที่ที่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด 2 คนมีความเห็นว่าปัญหาในการทำงานของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขปัญหาผู้กระทำผิด คือ กรมคุมประพฤติและสำนักงานคุมประพฤติยังไม่มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับการประสานเครือข่ายในการปฏิบัติงาน การส่งคดี การติดตาม การอบรม และผู้อำนวยการและพนักงานคุมประพฤติในพื้นที่ ที่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด 1 คน มีความเห็นว่าปัญหาในการทำงานของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขปัญหาผู้กระทำผิด คือ ผู้รับผิดชอบศูนย์ยุติธรรมชุมชนทำงานหลายภารกิจ ศูนย์ยุติธรรมชุมชนยังไม่ชัดเจน ผู้รับผิดชอบไม่ชัดเจนในบทบาท ผู้ที่ผ่านการอบรมยังไม่เคยปฏิบัติในสถานการณ์จริง ไม่มั่นใจในประสิทธิภาพของผู้เข้ารับการอบรม ขาดคน ขาดความรู้ เครือข่ายชุมชนไม่มีศักยภาพในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่เพราะเป็นชนเผ่า มีการศึกษาน้อย ไม่รู้หนังสือ มีปัญหาด้านการสื่อสาร การถ่ายทอดความรู้เพื่อการปฏิบัติ การคมนาคมไม่สะดวก การประสานงานยากลำบาก เป็นไปได้ยากที่จะให้ได้ผลในระยะสั้นๆ ผลที่ได้ในระยะสั้นๆ อาจไม่ใช่ผลที่แท้จริง การเตรียมการที่ไม่มีประสิทธิภาพจะทำให้งานไม่มีประสิทธิภาพ ศูนย์ยุติธรรมชุมชนจะเป็นศูนย์ร้างและเครือข่ายไม่ชัดเจนใน บทบาทหน้าที่ บางส่วนมีผลประโยชน์แอบแฝง ทับซ้อน

1.5.2 ผู้อำนวยการและพนักงานคุมประพฤติในพื้นที่ที่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด 3 คน มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำงาน ของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขปัญหาผู้กระทำผิด ดังนี้ คือควร มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและควรมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ผู้อำนวยการและพนักงานคุมประพฤติในพื้นที่ที่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด 2 คน มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำงาน ของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขปัญหาผู้กระทำผิด ดังนี้ คือ ควรเลือกเครือข่ายโดยพิจารณาจากความสมัครใจโดยสอบถามความสมัครใจของเครือข่ายชุมชนก่อนเริ่มโครงการ ผู้อำนวยการและพนักงานคุมประพฤติในพื้นที่ที่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด 1 คน มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำงาน ของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขปัญหาผู้กระทำผิด ดังนี้ คือ ควรเพิ่มทักษะเพื่อพัฒนาศักยภาพ และเสริมสร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของเครือข่ายมากขึ้น ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบบทบาทหน้าที่และการดำเนินงานของเครือข่ายมากขึ้น ควรมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ควรมีการประชาสัมพันธ์ ควรให้ความสำคัญกับเครือข่าย ควรมีการฝึกอบรมและพบปะกันของเครือข่ายชุมชนระดับรากหญ้า เจ้าหน้าที่ต้องมีความรู้ ความเข้าใจอย่างชัดเจน ควรบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และควรเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ควรไปเยี่ยมเยียนเครือข่ายเป็นระยะๆ ควรมีการทบทวนบทบาทหน้าที่ของเครือข่ายชุมชนควรจัดกรอบ

การทำงานให้ชัดเจน ควรจัดสรรอัตรากำลังให้สอดคล้องกับภารกิจ ควรมีหน่วยงานระดับอำเภอเพื่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพเพราะใกล้ชิดกับผู้กระทำความผิด และควรสร้างความเข้าใจกับหน่วยงานทุกระดับและทุกสังกัดเพื่อการทำงานแบบบูรณาการ

1.5.3 ผู้อำนวยการและพนักงานคุมประพฤติในพื้นที่ที่ไม่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด 2 คน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการทำงานของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ดังนี้ คือ เครือข่ายมีมากแต่เจ้าหน้าที่มีภารกิจมากมายหลายด้าน และมีขอบข่ายหน้าที่มากเกินไป ผู้อำนวยการและพนักงานคุมประพฤติในพื้นที่ที่ไม่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด 1 คน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการทำงานของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ดังนี้ คือ เครือข่ายชุมชนยังขาดองค์ความรู้และบทบาทหน้าที่ในฐานะเครือข่าย การทำงานยังไม่เป็นระบบ ขาดการเชื่อมต่อกับที่เป็นรูปธรรม ชุมชนยังขาดองค์ความรู้และบทบาทหน้าที่ในฐานะเครือข่ายเท่าที่ควร บทบาทในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดไม่เด่นชัดเท่าที่ควร บางเรื่องไม่ทราบ ขาดความร่วมมือในการชี้แจงเรื่องการกระทำความผิด เครือข่ายขาดศักยภาพขาดการประสานงานอย่างต่อเนื่องระหว่างสำนักงานและเครือข่ายในกรณีที่ไม่มีคนในชุมชนกระทำความผิด เครือข่ายขาดกำลังในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด เนื่องจากเป็นประชาชนทั่วไป นอกจากจะมีความตั้งใจริเริ่มและตั้งมั่นในการทำมาดี เครือข่ายชุมชนระดับรากหญ้าไม่มีความเข้าใจเพียงพอ ประมาณปี 2561 ต่อเนื่อง ทำงานให้งานชะงัก ขาดงบประมาณเพื่อการอบรมจึงทำให้ผู้สนใจขาดโอกาสเข้าร่วมโครงการ หลังจากฝึกอบรมแล้วไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง อาสาสมัครได้รับงานไม่เท่ากัน บางคนได้รับการประสานให้ทำงานมากบางคนไม่ได้ทำเลย หน่วยงานภาครัฐยังไม่สามารถประสานงานกันได้ และยากแก่การทำความเข้าใจในภารกิจที่คาดหวัง

1.5.4 ผู้อำนวยการและพนักงานคุมประพฤติในพื้นที่ที่ไม่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด 4 คน มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำงานของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด คือ ต้องทำงานแบบยั่งยืน ไม่ปล่อยให้ชุมชนแก้ปัญหากองเอง ไม่ควรดำเนินโครงการแบบไฟไหม้ฟาง ผู้อำนวยการและพนักงานคุมประพฤติในพื้นที่ที่ไม่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด 2 คน มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำงานของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดคือ ไม่ควรประเมินในเชิงทฤษฎีแต่ต้องประเมินในเชิงปฏิบัติ และต้องเตรียมให้พร้อมก่อน ผู้อำนวยการและพนักงานคุมประพฤติในพื้นที่ที่ไม่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด 1 คน มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำงานของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด คือ ควรร่วมลงพื้นที่บ่อยๆ ควรมีงบประมาณสนับสนุนให้ทำกิจกรรมในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ ควรมีแนวทาง วิธีดำเนินงานที่สอดคล้องกับภารกิจหลักของกรมคุมประพฤติควรมีเป้าหมายชัดเจน ควรมีเครื่องมือประสานระหว่างเครือข่าย

ควรทำงานอย่างต่อเนื่อง การสร้างความเข้าใจกับประชาชนต้องใช้เวลา ควรสร้างความคุ้นเคยกับกลุ่มเล็กๆ แล้วจึงขยายเป็นกลุ่มใหญ่ ไม่ควรแจกใบสมัครแล้วประกาศรับสมัครเพราะคนในชุมชนมีความแตกต่างกันทั้งความเป็นอยู่ และวัฒนธรรมซึ่งอาจทำให้ไม่มีพลัง ควรส่งเสริมการทำงานเป็นทีม เจ้าหน้าที่ควรมีจิตสาธารณะ และเป็นแบบอย่างแก่คนในชุมชน ควรมีความอดทนในการทำงานกับชุมชน หมั่นประสานงาน มีน้ำใจ และเสียสละ ควรสร้างการยอมรับให้เกิดขึ้นในเครือข่าย ควรแก้ไขเรื่องผลประโยชน์แอบแฝง ทับซ้อน กระทรวงยุติธรรมต้องผลักดันให้กรมอื่นๆ ร่วมดำเนินโครงการ และควรมีการประชาสัมพันธ์โครงการอย่างกว้างขวางเพื่อให้เห็นประโยชน์ของโครงการ

1.5.5 อาสาสมัครเครือข่ายชุมชนในพื้นที่ที่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด 3 คน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการทำงานของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขปัญหาผู้กระทำผิด ดังนี้คือ เครือข่ายขาดงบประมาณในการดำเนินงาน อาสาสมัครเครือข่ายชุมชนในพื้นที่ที่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด 3 คน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการทำงานของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขปัญหาผู้กระทำผิด ดังนี้คือ เครือข่ายขาดการประสานงานกับผู้นำชุมชนและประชาชน เครือข่ายไม่มีเวลา เครือข่ายขาดความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ทำให้ขาดความน่าเชื่อถือผู้กระทำผิดไม่ยอมรับการแก้ไขฟื้นฟูดูแลไม่ทั่วถึง เพราะเป็นชุมชนใหญ่ ขาดความร่วมมือในการดูแลผู้กระทำผิด มีช่องว่างระหว่างชุมชนกับผู้กระทำผิด เพราะผู้กระทำผิดมักอยู่หอพักและคบกับเพื่อนรุ่นเดียวกันที่มักชักชวนกันกระทำความผิด พ่อแม่ผู้ปกครองไม่ค่อยให้ความร่วมมือเมื่อเครือข่ายไปแจ้งตามผู้กระทำผิดถึงความเป็นอยู่ และผลจากการบำบัด พ่อแม่ ผู้ปกครองไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้กระทำผิด เช่น การกลับไปเสพสารเสพติดอีก ผู้นำชุมชนปฏิเสธที่จะเป็นสมาชิกของเครือข่ายชุมชนอ้างว่ากลัว ไม่อยากยุ่งเกรงว่าจะถูกทำร้าย มีเครือข่ายที่ช่วยฟื้นฟูผู้กระทำผิดไม่มากนัก ประชาชนไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของเครือข่าย ชุมชนอื่นไม่ให้ความร่วมมือ ผู้กระทำผิดมีที่อยู่ไม่แน่นอนจึงติดตามยาก ผู้กระทำผิดขาดรายได้จึงกลับไปกระทำความผิดอีก ไม่มีเวลา ไม่ประสานงานกัน ไม่สนใจ ไม่มีข้อมูลข่าวสารจากกรมคุมประพฤติจึงไม่ทราบความเคลื่อนไหว สำนักงานคุมประพฤติระดับจังหวัดไม่มอบหมายงานให้สำนักงานคุมประพฤติระดับอำเภอ ผู้กระทำผิดไม่ยอมเชื่อฟัง มีอาสาสมัครไม่สอดคล้องกับผู้กระทำผิด และประชาชนไม่เห็นความสำคัญของเครือข่าย

1.5.6 อาสาสมัครเครือข่ายชุมชนในพื้นที่ที่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด 4 คน มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำงานของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขปัญหาผู้กระทำผิด ดังนี้คือ พยายามสอดส่องติดตามพฤติกรรมของผู้กระทำผิดอยู่เสมอเพื่อไม่ให้กระทำความผิดอีก และควรฝึกอาชีพให้กับผู้กระทำผิด อาสาสมัครเครือข่ายชุมชนในพื้นที่ที่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด 3 คน มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำงานของ

เครือข่ายชุมชนในการแก้ไขปัญหาผู้กระทำผิด ดังนี้คือ เครือข่ายควรแจ้งผลการดำเนินงานในที่ประชุมผู้ใหญ่บ้านทุกเดือน และควรให้ความรู้แก่เครือข่ายโดยการฝึกอบรมให้เห็นความสำคัญของการรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน อาสาสมัครเครือข่ายชุมชนในพื้นที่ที่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด 2 คน มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำงานของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขปัญหาผู้กระทำผิด ดังนี้ คือแนะนำให้ผู้กระทำผิดเข้าวัดเพื่อให้พระกล่อมเกล้าให้เป็นคนดี รู้จักบาปบุญคุณโทษ สอนให้ผู้กระทำผิดสนใจธรรมะและห่างไกลยาเสพติด

ควรมีระบบฐานข้อมูลโดยขอข้อมูลเกี่ยวกับผู้กระทำผิดจากอำเภอเพื่อการวางแผนช่วยเหลือร่วมกัน และเครือข่ายชุมชนควรทำงานเป็นที่ร่วมกับผู้ใหญ่บ้าน และควรบูรณาการหน่วยงานต่างๆ ในอำเภอเพื่อการทำงานร่วมกัน อาสาสมัครเครือข่ายชุมชนในพื้นที่ที่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด 1 คน มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำงานของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขปัญหาผู้กระทำผิด ดังนี้คือ ควรมีการประชุมอบรมประจำปีเพื่อการแก้ไขให้ขวัญและกำลังใจผู้ที่กลับตัวกลับใจเป็นคนดีแล้ว เอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของผู้กระทำผิดและครอบครัวของเขาหาสาเหตุให้พบแล้วแก้ไขสาเหตุนั้นๆ ควรจัดกิจกรรมร่วมกับ ควรดูแล เอาใจใส่ ส่งเสริม ให้ความสำคัญ และจัดสวัสดิการแก่เครือข่าย ควรว่ากล่าวตักเตือนผู้กระทำผิดไม่ให้ทำผิดอีก ควรให้ความจริงใจกับชุมชน ควรแจ้งให้ชุมชนเข้าใจในโครงการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรติดตาม ประเมินผลการทำงานของเครือข่ายชุมชน เครือข่ายต้องมีคุณธรรม จริยธรรม เสียสละ ตั้งใจ จริงใจ และยุติธรรมในการช่วยเหลือ ดูแลและประสาน ความสามัคคีกันในชุมชนให้เกิดความสงบ ควรขยายแนวคิดเรื่องชุมชนสามานัจฉ์ให้เต็มทุกพื้นที่ และทุกหมู่บ้าน ควรสร้างเครือข่ายเพิ่มมากขึ้น ควรประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายได้รับทราบและ ร่วมแก้ปัญหาเป็นขั้นตอนนับตั้งแต่การแนะนำซึ่งเป็นการแก้ปัญหาเบื้องต้น ควรจัดกิจกรรมให้คิด ในครอบครัวพบกันและควรทำงานให้เป็นระบบมากขึ้น

1.5.7 อาสาสมัครเครือข่ายชุมชนในพื้นที่ที่ไม่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด 1 คน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการทำงาน ของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ดังนี้ คือ ชุมชนยังไม่ตื่นตัวในการมีบทบาทช่วยเหลือสังคม ไม่มีงบประมาณดำเนินการอบรมผู้กระทำผิดให้เป็นคนดีของสังคมต่อไป มีความขัดแย้งในชุมชนที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องแก่เครือข่ายชุมชนขาดการประสานความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง ขาดการทำกิจกรรมร่วมกัน ขาดการอบรมให้ความรู้ ขาดเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน ไม่รู้บทบาทหน้าที่ ไม่มีการแต่งตั้งอย่างชัดเจน คนในชุมชนขาดความสามัคคี ทำให้งานของเครือข่ายไม่มีประสิทธิภาพ ผู้กระทำผิดไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร ชุมชนไม่มีความเข้าใจในโครงการ เครือข่ายชุมชนมีน้อย ขาดข้อมูลเพื่อการแก้ไขและพัฒนาผู้กระทำผิดในพื้นที่ ไม่สนใจผู้กระทำผิด จึงทำให้ผู้กระทำผิดทำผิดอีก และ เครือข่ายไม่เข้าใจบทบาทของตน

1.5.8 อาสาสมัครเครือข่ายชุมชนในพื้นที่ที่ไม่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชน ในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด 6 คน มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำงานของเครือข่ายชุมชนในการ แก้ไขปัญหาผู้กระทำผิด ดังนี้คือ ควรอบรมให้ผู้กระทำผิดคิดเป็นและมีอาชีพ อาสาสมัครเครือข่าย ชุมชนในพื้นที่ที่ไม่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด 3 คน มี ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำงาน ของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขปัญหาผู้กระทำผิด ดังนี้ คือชุมชน ควรมีข้อมูลเกี่ยวกับผู้กระทำผิดเพื่อการวางแผนปฏิบัติงาน และควรประชาสัมพันธ์โครงการให้ ประชาชนได้รับทราบเพราะถ้าให้เครือข่ายทำเองคงจะต้องใช้เวลานาน อาสาสมัครเครือข่ายชุมชน ในพื้นที่ที่ไม่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด 2 คน มีข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการทำงานของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขปัญหาผู้กระทำผิด ดังนี้ คือ ควรให้ทนายเข้าใจ และกำลังใจแก่ผู้กระทำผิด สำนักงานคุมประพฤติระดับจังหวัดควรมีการประชุมร่วมกันกับ อาสาสมัครคุมประพฤติระดับอำเภอ กำหนด ผู้ใหญ่บ้านเพื่อสร้างความเข้าใจในภารกิจของเครือข่าย อาสาสมัครเครือข่ายชุมชนในพื้นที่ที่ไม่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟู ผู้กระทำผิด 1 คน มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำงาน ของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ดังนี้ คือ ควรสอดส่องดูแลและช่วยเหลือผู้กระทำผิดเท่าที่จะทำได้ ควรประสานงานกับผู้นำชุมชน ก่อนเริ่มดำเนิน โครงการควรให้ความสนใจเกี่ยวกับการหาข้อมูลและวิธีดำเนินงาน ควรจัดประชุม ให้ทุกฝ่ายเข้าใจบทบาทของเครือข่าย ควรสร้างการยอมรับเครือข่ายจากประชาชน ควรติดตาม ประเมินผลการทำงานของเครือข่าย

ชุมชนควรดูแล ตักเตือน ไม่ให้ผู้กระทำผิดทำผิดอีก หากผู้กระทำผิดไม่เชื่อฟัง ชุมชนต้องแจ้งเจ้าพนักงานต่อไป ชุมชนควรแจ้งผลการดูแลผู้กระทำผิดต่อพนักงานคุมประพฤติให้ รับรู้ตลอดเวลา หน่วยงานของรัฐควร ระดมให้ช่วยกันดูแลชุมชน ผู้ปกครองควรให้ความใกล้ชิด สนใจ สอดส่อง ดูแลและให้คำแนะนำที่ถูกต้องแก่บุตรหลานของตน พ่อแม่ ผู้ปกครองควรช่วยดูแล สอดส่อง ว่ากล่าวตักเตือนเด็กในปกครอง เจ้าหน้าที่ตำรวจควรปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด ผู้นำชุมชน ตำรวจ และพ่อแม่ควรให้ความร่วมมือร่วมใจแก้ปัญหา ควรส่งเอกสารเผยแพร่ความรู้ของกระทรวง ยุติธรรมให้กับอาสาสมัครเครือข่ายชุมชน คณะกรรมการเครือข่ายไม่ควรไปพบผู้กระทำผิดครั้งละ หลายๆ คน เพราะผู้กระทำผิดยังไม่ไว้วางใจ ชุมชนควรเป็นหุ้นส่วนกับสำนักงานคุมประพฤติในการ ฟื้นฟูผู้กระทำผิด ควรตระหนักในการมีส่วนร่วมในการดูแลความสงบเรียบร้อยของชุมชนของตน ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงบทบาทหน้าที่ของเครือข่าย

ผู้กระทำผิดและครอบครัวควรให้ความร่วมมือกับเครือข่ายชุมชนอย่างจริงจัง ในชุมชนไม่ควรขายสุราหรือสารเสพติดอื่นๆ กรมคุมประพฤติควรจัดการฝึกอบรม หรือให้ข้อมูล กับเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ ชุมชนควรมีมาตรการไม่ให้มีการกระทำความผิด ควรจัดเวรยาม

สอดคล้องดูแลในความวิกาล หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้เกี่ยวกับการแก้ไขฟื้นฟู ผู้กระทำผิดมากขึ้น เจ้าหน้าที่ควรออกไปฝึกอบรมในพื้นที่ซึ่งเป็นชุมชนและหมู่บ้าน ควรให้ทุน ส่งเสริมอาชีพกับครอบครัวผู้ถูกคุมประพฤติ ควรประสานกับแกนนำอาสาสมัครระดับอำเภอเพื่อ ความเข้าใจในการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ ควรให้ความรู้ ความเข้าใจ ควรส่งเสริมวิชาชีพ และ ควรออกไปพบปะกับครอบครัวผู้ถูกคุมประพฤติ

1.5.9 ผู้กระทำผิดในพื้นที่ที่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟู ผู้กระทำผิด 1 คน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการทำงาน ของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไข ปัญหาผู้กระทำผิด ดังนี้ คือ ถูกเพื่อนชวน เครือข่ายขาดความร่วมมือ เครือข่ายชุมชนไม่คอยให้ความ สนใจผู้กระทำผิด เครือข่ายไม่มีเวลาฟื้นฟูผู้กระทำผิดเพราะต้องทำมาหากิน ไม่มีกิจกรรมที่จะจูง ใจให้ทำในสิ่งที่ดีร่วมกันของผู้กระทำผิด และมีปัญหาด้านเศรษฐกิจและยากจน

1.5.10 ผู้กระทำผิดในพื้นที่ที่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟู ผู้กระทำผิด 3 คน มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำงาน ของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขปัญหา ผู้กระทำผิด ดังนี้ คือ ผู้นำชุมชนควรให้โอกาสและยอมรับให้ผู้กระทำผิดร่วมกิจกรรมของชุมชน เพื่อที่จะไม่กลับไปทำผิดอีก ผู้กระทำผิดในพื้นที่ที่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไข พื้นที่ฟื้นฟูผู้กระทำผิด 2 คน มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำงาน ของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขปัญหา ผู้กระทำผิด ดังนี้ คือ ควรอบรมประชาชนให้ความรู้แก่ประชาชนมากขึ้น ควรช่วยกันแก้ปัญหของผู้กระทำผิด และควรช่วยกันสอดส่องดูแลผู้กระทำผิด ผู้กระทำผิดในพื้นที่ที่มีโครงการประสาน เครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด 1 คน มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำงาน ของเครือข่าย ชุมชนในการแก้ไขปัญหาผู้กระทำผิด ดังนี้ คือ ควรสอนหรือนำไปอบรม ควรดูแล เอาใจใส่และ อธิบายเหตุผลที่ดี ควรให้ โอกาสกรรณะแนะนำ แนะนำ ควรฝึกอบรมวิชาชีพทุกเดือน ทุก 3 เดือน ควรแนะนำให้ผู้กระทำผิดทำ ความดีเพื่อกลับเข้าสู่สังคมอย่างอบอุ่นควรประชาสัมพันธ์บทบาท หน้าที่ของเครือข่าย ควรให้ชุมชนดูแล และอบรมให้ความรู้แก่ผู้กระทำผิด ควรคลุกคลีกับกลุ่มเสี่ยง เพื่อหาสาเหตุของปัญหาและให้ข้อมูลเหล่านี้กับชุมชน ควรเอาใจใส่มากขึ้น เครือข่ายควรเป็นหูเป็น ตาให้กับพ่อแม่ ของผู้กระทำผิด ไม่ให้กลับไปกระทำความผิดอีก ควรมีการคุมประพฤติ ควรหา อาชีพให้ผู้กระทำผิดทำ ควรมีการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน ควรทำงานอย่างจริงจังและทั่วถึง ควร ส่งเสริมอาชีพให้กับผู้กระทำผิด และควรแนะนำให้ผู้กระทำผิดสามารถอยู่ในสังคมได้

1.5.11 ผู้กระทำผิดในพื้นที่ที่ไม่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไข ฟื้นฟูผู้กระทำผิด 2 คน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการทำงานของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไข ปัญหาผู้กระทำผิด ดังนี้ คือ ไม่ทราบว่าเครือข่ายคือใคร มีหน้าที่ที่แท้จริงอย่างไร และ เอาใจใส่ผู้ ฟื้นฟูน้อยเกินไป ผู้กระทำผิดในพื้นที่ที่ไม่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟู

ผู้กระทำผิด 1 คน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการทำงานของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไข ปัญหาผู้กระทำผิด ดังนี้ คือ เครือข่ายไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ผู้กระทำผิดไม่ให้ความร่วมมือ ในกิจกรรมของชุมชน ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากชุมชนเท่าที่ควร การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง ผู้คนใน ชุมชนไม่มีเวลาเพราะต้องทำงาน ไม่สนใจผู้กระทำผิดเลย ไม่เคยเห็นการทำงานของเครือข่ายเลย ไม่เคยช่วยหาทุนให้ผู้กระทำผิดเลย และไม่เคยได้รับการดูแลจากเครือข่ายเลย

1.5.12 ผู้กระทำผิดในพื้นที่ที่ไม่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไข พื้นที่ผู้กระทำผิด 1 คน มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำงาน ของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไข ปัญหา ผู้กระทำผิด ดังนี้ คือ ทำอย่างถูกต้องตรงไปตรงมา ไม่ใช่หน้าที่บีบบังคับผู้กระทำผิดและผู้ที่ไม่ได้ กระทำ ควรมีกิจกรรมให้ทำจะได้ไม่กลับไปเสพสารเสพติดอีก ควรเอาใจเขามาใส่ใจเรา ไม่ใช่อยาก พุดก็พูด อยากทำก็ทำ ควรปรึกษาผู้เข้ารับการบำบัดบั้ง ควรประชาสัมพันธ์และแนะนำ เครือข่ายฯ ให้เป็นที่รู้จักและรับรู้บทบาทของเครือข่าย ฯ และเครือข่ายควรให้ความรู้แก่ผู้กระทำผิดอย่างน้อย เดือนละ 1 ครั้ง

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้ อภิปรายได้ดังนี้

2.1 เครือข่ายชุมชนที่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขพื้นที่ผู้กระทำผิด ในเขตพื้นที่ภาค 5 กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม มีบทบาทในระดับมาก คือ เครือข่ายชุมชน ช่วยป้องกันอาชญากรรมในชุมชน ช่วยเฝ้าระวังการกระทำความผิดตามกฎหมายในคดีความต่างๆ ให้โอกาสแก่ผู้กระทำผิด ผู้กระทำความผิดในชุมชน ช่วยสอดส่องผู้กระทำผิดในชุมชน ตักเตือนผู้กระทำผิดในชุมชนให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมประพฤติ และช่วยทำความเข้าใจกับ ครอบครัวของผู้กระทำผิดและชุมชน ในการแก้ไขพื้นที่ผู้กระทำผิด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเครือข่ายชุมชน นั้นเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้กระทำผิด สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารภายในชุมชนได้ดีและช่วยหาแนวทาง ป้องกันอาชญากรรมที่อาจจะเกิดขึ้นได้ การกระทำความผิดกฎหมายในคดีความต่างๆ ก็ลดน้อยลงจาก ความร่วมมือกันของคนในชุมชนนั่นเอง อีกทั้งกระทรวงยุติธรรมได้สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการป้องกันอาชญากรรมและสาธารณภัยในชุมชนและท้องถิ่นของตนเองด้วยเครือข่าย ยุติธรรมชุมชนอันเป็นการดำเนินการภายใต้ยุทธศาสตร์ “ยุติธรรมถ้วนหน้า ประชาชนมีส่วนร่วม” (Justice for all, all for Justice) อันจะเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่จุดมุ่งหมายในการมีส่วนร่วม ระหว่างภาครัฐกับชุมชนในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม สร้างความเป็นธรรมและความสงบสุขใน สังคมร่วมกัน โดยการมีส่วนร่วมกันของประชาชนในลักษณะของ “เครือข่าย” เพื่อทำงานเคียงบ่า เคียงไหล่กับภาครัฐ

คนในชุมชนให้โอกาสแก่ผู้กระทำความผิดไม่ซ้ำเติมหรือกระทำการสิ่งหนึ่งสิ่งใด อันจะเป็นไปเพื่อปิดกั้นทางจิตใจควรเปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดสามารถประกอบอาชีพ อย่างอิสระ ตลอดจนสิทธิเสรีภาพตามปกติไม่กีดกันหรือขัดขวางในการกระทำที่จะส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจซึ่งกำลังต้องการการเยียวยาจากสังคม เครือข่ายชุมชนยังช่วยเฟื่องฟูผู้กระทำความผิดให้ ปฏิบัติตนตามระเบียบของสำนักงานคุมประพฤติ และช่วยประสานความร่วมมือร่วมใจความ เข้าใจอันดีระหว่างครอบครัวของผู้กระทำความผิดและชุมชน ซึ่งหน่วยงานราชการอื่นได้แก่ สำนักงานคุมประพฤติสังกัดกรมคุมประพฤติกระทรวงยุติธรรม ได้ดำเนินการอบรมให้ประชาชน ในชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดในลักษณะเครือข่ายชุมชนซึ่ง

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527:6-7) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ รัฐบาลทำการส่งเสริม ชักนำสนับสนุนและสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชน ทั้งในระดับบุคคล กลุ่มคน ชมรม สมาคม มูลนิธิและองค์การอาสาสมัครรูปแบบต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการ ดำเนินงานในเรื่องที่กำหนดไว้ นอกจากนี้การมีส่วนร่วม ของชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด นั้น ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดอย่างจริงจังตั้งแต่การให้ชุมชนร่วมพิจารณาและ แก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดในชุมชนได้อย่างเต็มที่ในอันที่จะรับผิดชอบต่อสังคม ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2534:12) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการดำเนินงานอย่างจริงจังทั้งนี้ได้มีการเปิดโอกาสให้มีการศึกษาการร่วมพิจารณาและการตกลง ร่วมใจกันในการแก้ไขปัญหาหรือวางโครงการต่างๆ ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้ประชาชนมีสิทธิและความเสมอภาคกันในอันที่จะรับผิดชอบในสังคม

ผู้ที่เข้าร่วมโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดนั้น อาจ มีความต้องการความปลอดภัยตามทฤษฎีลำดับความต้องการของมาสโล (Maslow Hierachy of Needs Theory) โดยมีนักจิตวิทยาชื่อมาสโล (Maslow 1954:197) ได้เสนอแนวคิดของความต้องการพื้นฐาน ของมนุษย์ที่บุคคลแสดงพฤติกรรม มีอยู่ 5 ประการโดยแยกเป็นลำดับ ดังนี้ ความต้องการด้าน ร่างกาย ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการความรัก ความต้องการ การยกย่องนับถือจาก คนอื่นหรือมีเกียรติในสังคม และความต้องการความสมหวังในชีวิต เครือข่ายชุมชนที่เข้าร่วม โครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดกับสำนักงานคุมประพฤตินั้นอาจมี ความต้องการตามแนวทฤษฎีความต้องการของมาสโลจึงทำให้บทบาทของเครือข่ายชุมชนในการ แก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดตาม โครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดอยู่ใน ระดับมากถึง 7 ข้อดังกล่าวบทบาทของเครือข่ายชุมชนที่ไม่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนใน การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดในเขตพื้นที่ภาค 5 กรมคุมประพฤติกระทรวงยุติธรรมมีบทบาทในระดับ มากคือ ช่วยสอดส่องผู้กระทำความผิดในชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าพื้นฐานของสังคมไทยจะมีการ

เกือบจะเป็นห่วงเป็นใยซึ่งกันและกันและกันและจะเป็นธรรมชาติในปฏิกิริยากระทำการเพื่อผู้อื่นและส่วนรวม โดยในชุมชนที่มีผู้กระทำผิดพักอาศัยอยู่ในชุมชนจึงมีการจัดตั้งและทำหน้าที่ดูแล สอดส่อง ควบคุม ผู้กระทำผิดในชุมชน อันเป็นการป้องกันและแก้ไขผู้กระทำผิดมิให้กระทำความผิดและอีกคนในสังคมมีความสุขและปลอดภัย ดังปรากฏในทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่กล่าวไว้ว่า

ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ (Structural Functional Theory) ทฤษฎีนี้มีที่มาจากแนวคิดเรื่องหน้าที่นิยม (Functionalism) ซึ่งอธิบายว่าสังคมทุกสังคมมีโครงสร้างที่ประกอบด้วยระบบย่อยต่างๆ (subsystems) ที่ผสมกลมกลืนกันและมีความสืบเนื่องมั่นคงพอสมควร ระบบย่อยทุกส่วนของสังคมต่างก็มีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติเพื่อความอยู่รอดของสังคมโดยอาศัยระบบกลไกในสังคมยึดถือร่วมกัน ระบบย่อยต่างๆ ของสังคมได้แก่ องค์กรและสถาบันต่างๆ ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ที่จำเป็นสำหรับการอยู่รอดของทุกคนในสังคม เช่น ครอบครัว ทำหน้าที่ผลิตสมาชิกใหม่และอบรมสั่งสอนให้รู้จักวัฒนธรรมประเพณี สถาบันทางเศรษฐกิจ (เช่น ครัวเรือน, บริษัทฯ ฯลฯ) ทำหน้าที่ผลิตสินค้าและบริการต่างๆ สถาบันการเมืองทำหน้าที่จัดสรรทรัพยากรและสิ่งมีคุณค่าต่างๆ ให้แก่สมาชิกคอยควบคุมพฤติกรรมของบุคคล และรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม เป็นแต่ละองค์กรหรือสถาบันจะสร้างกฎเกณฑ์และกำหนดบทบาทแบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่างๆ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบ

2.2 เครื่องข่ายชุมชนที่ไม่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในเขตพื้นที่ภาค 5 กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม มีบทบาทในระดับมาก คือ ช่วยสอดส่องผู้กระทำผิดในชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคนในชุมชนนั้นโดยปกติย่อมรู้จักและคุ้นเคยกันอยู่แล้ว หากมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นต่างย่อมรับรู้และสื่อสารกันได้รวดเร็ว หากมีบุคคลใดที่กระทำความผิดแล้วผู้คนในชุมชนนั้นๆ ก็ย่อมจะช่วยเหลือกันสอดส่องดูแลผู้กระทำความผิด มิให้กระทำความผิดซ้ำได้ ถึงแม้ว่าในชุมชนนั้นๆ จะไม่มีเครือข่ายชุมชนก็ตามแต่การดูแลเอาใจใส่สอดส่องมิให้ผู้กระทำผิดมีความผิดมีโอกาสดังกล่าวได้กระทำเกิดขึ้น คนในชุมชนก็ตระหนักและช่วยเหลือกันภายในชุมชนอย่างดี ซึ่งถือเป็นหน้าที่ของ การรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม เครือข่ายชุมชนแม้ไม่ได้เข้าร่วมโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดก็ตามแต่ชุมชนก็มีบทบาทในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในชุมชนด้วยการช่วยสอดส่องผู้กระทำผิดในชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคนในชุมชนต่างมีหน้าที่ปฏิบัติเพื่อความอยู่รอดของชุมชนและเพื่อให้ชุมชนมีความปลอดภัยสงบเรียบร้อย

2.3 เครือข่ายชุมชนที่มีและไม่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในเขตพื้นที่ภาค 5 กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .5$ คือ เครือข่ายชุมชนช่วยเฝ้าระวังการกระทำความผิดตามกฎหมายในคดีความ

ต่างๆ เครื่องช่วยชุมชนช่วยแก้ไขนิสัยและความประพฤติผู้กระทำผิด ฟันฟูผู้กระทำผิด สร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับผู้กระทำผิด ช่วยสงเคราะห์ผู้กระทำผิดและช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ควบคุมงานประพฤติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานคุมประพฤติได้ให้การสนับสนุนและเปิด โอกาสให้ชุมชนตาม โครงการประสานเครื่องช่วยชุมชนในการแก้ไขฟันฟูผู้กระทำผิดเข้ามามีส่วน ร่วมในการแก้ไขฟันฟูผู้กระทำผิดในลักษณะเป็นหุ้นส่วนการทำงานของภาครัฐแต่ชุมชนที่ไม่มี โครงงบบประสานเครื่องช่วยชุมชนในการแก้ไขฟันฟูผู้กระทำผิดนั้น แม้จะมีการทำงานแก้ไขฟันฟู ผู้กระทำผิดก็ตาม แต่ก็ไม่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักควบคุมประพฤติอย่างเต็มที่ และการทำงานของ ชุมชนในการแก้ไขฟันฟูผู้กระทำผิดเป็นไปในลักษณะอาสาสมัคร การเฝ้าระวังผู้กระทำผิด มิให้กระทำผิดซ้ำนั้นเครื่องช่วยชุมชนหรือคนในสังคมก็ช่วยกันสอดส่องดูแลเพื่อความสะดวก สุข ของคนในชุมชน การช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้กระทำผิด การฟื้นฟูสภาพจิตใจ

การสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับผู้กระทำผิด ให้คิดดีทำดีได้จิตใจต่อการกระทำ ที่ไม่เป็นภัยต่อสังคมและคนในชุมชนตลอดจนการให้ความช่วยเหลือแก่เวลา และสงเคราะห์ในด้าน ต่างๆ ไม่เอาไรด์เอาเปรียบหรือดูหมิ่นเหยียดหยามเพื่อให้ผู้กระทำผิด ได้มีโอกาสได้ใช้ชีวิต อย่างมีความสุข คนในสังคมจะต้องร่วมมือร่วมใจกันในการแก้ไขฟันฟูผู้กระทำผิด และการ ประชาสัมพันธ์งานคุมประพฤติแก่ชุมชนนั้น มีความจำเป็นที่ห้องกระทำทั้งนี้เพื่อคนในชุมชนจะได้รับ รู้และเข้าถึงบทบาทหน้าที่ของสำนักงานคุมประพฤติอย่างแท้จริง สอดคล้องกับไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527:6-7) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริมชักนำสนับสนุนและ สร้างโอกาสให้ประชาชนทั้งในรูปส่วนบุคคล กลุ่มคน ชุมชน สมาคม มูลนิธิ และองค์กรอาสาสมัคร รูปแบบต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในเรื่องที่กำหนดไว้

การเข้าไปแก้ไขฟันฟูผู้กระทำผิดในชุมชนโดยชุมชนนั้นมีสถานะการเข้าไป ดำเนินการนั้นแตกต่างกับ โดยชุมชนที่มีโครงการประสานเครื่องช่วยชุมชนในการแก้ไขฟันฟู ผู้กระทำผิด สำนักควบคุมประพฤติ จะดำเนินการประสานสัมพันธ์และส่งข้อมูลข่าวสารอย่างใกล้ชิด และต่อเนื่อง ส่วนชุมชนที่ไม่มีโครงการประสานเครื่องช่วยชุมชนในการแก้ไขฟันฟูผู้กระทำผิดจะ ได้รับการประสานจากสำนักควบคุมประพฤติเป็นระยะไม่ต่อเนื่อง แม็กเกรเกอร์ (McGregor.1930:9, อ้างในจางาน ก้าวหน้าปี, 2543:20) อธิบายว่าการมีส่วนร่วมประกอบด้วยสถานะเงื่อนไขเหมาะสมที่ บุคคลใช้สำหรับให้บุคคลมีโอกาสเข้าไปมีอิทธิพล (influence) ในการตัดสินใจในสิ่งที่จะเป็น ผลกระทบต่อตนเองโดยระดับของการมีอิทธิพลมีมากและน้อยต่างกันออกไป บุคคลมีเสรีภาพใน การเลือกกระทำในสิ่งที่บุคคลนั้นๆ รับผิดชอบ การมีส่วนร่วมประกอบด้วยความสัมพันธ์ระหว่าง หน่วยต่างๆ หรือส่วนประกอบต่างๆ ที่อยู่ในกระบวนการตัดสินใจ มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของ

อิทธิพล (influence) การปฏิสังสรรค์ (interaction) และการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร (information sharing) โคเฮนและอันฮอฟ (1977:219) ได้จำแนกรูปแบบขั้นตอนการมีส่วนร่วมดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจคือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญต่อนั้นก็เลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงาน โครงการนั้น มาจากคำถามที่ว่าใครจะทำประโยชน์ให้กับโครงการได้บ้าง และจะหาประโยชน์ได้โดยวิธีใด

ขั้นตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังจะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการรวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ในทางบวกและลบ ซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคม

ขั้นตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล สิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกตคือ ความเห็น ความชอบ และความคาดหวัง ซึ่งมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่างๆ ได้ ดังนั้นชุมชนที่ไม่มีโครงการประสานเครือข่ายในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด จะมีบทบาทในการมีส่วนร่วมกับสำนักควบคุมประพฤติในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดน้อยกว่าเครือข่ายชุมชนที่มีโครงการ เพราะตามขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของโคเฮนและอันฮอฟ (Cohen and Unhoff) นั้น เครือข่ายชุมชนที่ไม่มีโครงการประสานจะเข้าไปมีส่วนร่วมตามขั้นตอนน้อยมาก โดยเฉพาะขั้นตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2.4 เครือข่ายชุมชนที่มีและไม่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดในเขตที่บ่มเพาะ กลุ่มประพฤติ กระทรวงยุติธรรม มีปัญหาและข้อเสนอแนะดังนี้คือ

2.4.1 ผู้อำนวยการและพนักงานคุมประพฤติในพื้นที่ที่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าปัญหาในการทำงานของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด คือ ขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินงานเครือข่ายในระดับศูนย์ยุติธรรมชุมชนประจำตำบลต่างๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการทำงานของสำนักงานคุมประพฤติที่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดนั้น หลังจากที่สำนักงานได้ดำเนินการอบรมเครือข่ายแล้วและเครือข่ายต้องดำเนินการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดในเรื่องการป้องกัน แก้ไข สงเคราะห์เพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดหวนกลับมากระทำความผิดอีกอันเป็นการคืนคนดีสู่สังคมนั้นจะต้องมีสถานที่ที่เป็นจุดศูนย์กลางเพื่อเป็นที่ติดต่อประสานงานนัดพบ

ระหว่างสมาชิกอาสาสมัครเครือข่ายหรือกับผู้กระทำผิดและเป็นที่ประชุมหรือทำกิจกรรมเรียกว่า ศูนย์ยุติธรรมชุมชนซึ่งในการจัดตั้งศูนย์ยุติธรรมนั้นจำเป็นต้องมีงบประมาณสนับสนุนซึ่งกรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม ไม่มีงบประมาณในการจัดตั้งศูนย์ยุติธรรมชุมชนขณะเดียวกันอาสาสมัครเครือข่ายชุมชนก็ไม่มีทุนทรัพย์ในการจัดตั้งเช่นกันหรือถึงแม้สามารถบูรณาการโดยใช้ศาลาประชาคมของตำบลหรือของหมู่บ้านเป็นที่ตั้งศูนย์ยุติธรรมชุมชนได้ก็ตามแต่ก็ต้องมีค่าใช้จ่ายในค่าสาธารณูปโภคอันได้แก่ค่าน้ำ ไฟฟ้าและค่าใช้จ่ายในเอกสารต่างๆ ที่ใช้ในการทำงานตามโครงการประสานเครือข่าย ดังนั้นการขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินงานเครือข่ายในระดับศูนย์ยุติธรรมชุมชนประจำตำบลต่างๆ จึงเป็นปัญหา

2.4.2 ผู้อำนวยการและพนักงานคุมประพฤติในพื้นที่ที่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำงานของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขปัญหาผู้กระทำผิด ดังนี้คือ ควรมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและควรมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการทำงานตามโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดนั้นหลังจากเริ่มดำเนินงานแล้วทางสำนักงานคุมประพฤติและทางเครือข่ายชุมชนจะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารต่อกัน ถ้าไม่มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารแล้วอาจจะก่อให้เกิดปัญหาขึ้นดังเช่นในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในชุมชนหากทางสำนักงานคุมประพฤติไม่แจ้งข้อมูลเบื้องต้นพฤติการณ์แห่งคดีหรือเหตุแห่งการกระทำผิดของผู้กระทำผิดและข้อกำหนดของศาลต่อผู้กระทำผิดให้ปฏิบัติหรือห้ามปฏิบัติหรือข้อควรระมัดระวังเกี่ยวกับผู้กระทำผิดให้เครือข่ายชุมชนทราบแล้วเครือข่ายชุมชนอาจดำเนินการแก้ไขผู้กระทำผิดไม่ถูกต้องและอาจเป็นเหตุให้ผู้กระทำผิดตามคำสั่งศาลกระทำผิดเงื่อนไขที่ศาลกำหนดได้ขณะเดียวกันหากเครือข่ายชุมชนไม่แจ้งข้อมูลข่าวสารให้สำนักงานคุมประพฤติทราบก็อาจจะทำให้สำนักงานคุมประพฤติไม่รู้ถึงปัญหาและความต้องการของเครือข่ายชุมชนและจะทำให้แก้ปัญหาในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดได้ไม่ตรงกับปัญหาที่เกิดขึ้นขณะเดียวกันเมื่อมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารแล้วจะต้องมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพราะจะทำให้มีทราบถึงผลที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานและพัฒนาการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด โดยเครือข่ายชุมชนดังนั้นควรมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและควรมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

2.4.3 ผู้อำนวยการและพนักงานคุมประพฤติในพื้นที่ที่ไม่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการทำงานของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขปัญหาผู้กระทำผิด ดังนี้คือ เครือข่ายมีมากแต่เจ้าหน้าที่มีภารกิจมากมายหลายด้านและมีขอบข่ายหน้าที่มากเกินไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าตามภารกิจหน้าที่ของสำนักงานคุมประพฤติแต่ละสำนักงานจะประกอบด้วย 2 กลุ่มงานคือ กลุ่มงานคุมประพฤติ และ

กลุ่มงานบริหารทั่วไปโดยในกลุ่มงานคุมประพฤตินั้นแบ่งเป็น 8 งาน ได้แก่ งานสืบเสาะข้อเท็จจริง งานสอดส่องผู้กระทำความผิด งานตรวจพิสูจน์ผู้ติดหรือเสพตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 งานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดหรือเสพตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 งานสืบเสาะผู้ลัดพักวันต้องโทษ งานสอดส่องผู้ลัดพักวันต้องโทษ งานสอดส่องเด็กและเยาวชน และงานกิจกรรมชุมชน ส่วนกลุ่มงานบริหารทั่วไปก็คืองานสนับสนุนกลุ่มงานคุมประพฤติเช่น งานพิมพ์ งานบันทึกข้อมูล งานการเงิน งานพัสดุ เป็นต้น ซึ่งเฉพาะงานดังกล่าว พนักงานคุมประพฤติก็ทำงานเกินมาตรฐานที่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนกำหนดแล้วแต่เมื่อเกิดงานเครือข่ายชุมชนขึ้นสำนักงานคุมประพฤติก็ต้องรับภาระงานเครือข่ายชุมชนคืบจากปริมาณงานที่มากประกอบกับอัตรากำลังพนักงานของสำนักงานคุมประพฤติที่มีจำกัดและไม่ได้รับเพิ่มจึงเกิดเป็นปัญหาในการทำงานเครือข่ายชุมชนของสำนักงานเพราะงานเครือข่ายชุมชนนั้นจะต้องทำงานกับชุมชนซึ่งเวลาว่างของชุมชนนั้นจะไม่ตรงกับการทำงานของงานราชการ เช่น ชุมชนจะว่างก็ต่อเมื่อพระอาทิตย์ตกดินไปแล้วหากจะพบต้องมาในเวลากลางคืนซึ่งพนักงานคุมประพฤติก็ต้องเพิ่มเวลาทำงานมากขึ้นหลังเลิกงานต้องไปต่อที่ชุมชนทำให้เวลาพักผ่อนจึงเกิดปัญหา

2.4.4 ผู้อำนวยการและพนักงานคุมประพฤติในพื้นที่ที่ไม่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ส่วนใหญ่ไม่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำงานของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขปัญหาผู้กระทำความผิด คือ ดำเนินงานแบบยั่งยืน ไม่ปล่อยให้ชุมชนแก้ปัญหาเอง ไม่ควรดำเนินโครงการแบบไฟไหม้ฟาง ทั้งนี้เนื่องเพราะการทำงานกับเครือข่ายชุมชนนั้นมีหน่วยงานราชการเข้าไปทำงานกับชุมชนมาเรื่อยๆ โครงการต่างๆเข้าไปและพอเสร็จสิ้นโครงการก็ไม่สานต่อหรือทำต่อและส่วนใหญ่จะอ้างว่าขาดงบประมาณสนับสนุน ก่อให้ผลการทำงานที่ทำมาหยุดคั้งนั้นเพื่อให้การทำงานกับเครือข่ายชุมชนเป็นแบบยั่งยืนและต่อเนื่องสำนักงานคุมประพฤติจำเป็นต้องดำเนินการกับเครือข่ายชุมชนอย่างตลอดเวลาและเคียงคู่ไปกับเครือข่ายชุมชนในลักษณะที่เป็นหุ้นส่วนกันไม่ใช่ต่างคนต่างทำและทำครั้งเดียวหยุด

2.4.5 อาสาสมัครเครือข่ายชุมชนในพื้นที่ที่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการทำงานของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขปัญหาผู้กระทำความผิด คั้งนี้ คือ เครือข่ายขาดงบประมาณในการดำเนินงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าอาสาสมัครเครือข่ายชุมชนแม้จะอาสาสมัครเข้ามาทำงานตามโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดก็ตามแต่ทุกคนก็ต้องมีและหารายได้มารับผิดชอบตนเองและครอบครัวตลอดจนค่าใช้จ่ายในด้านสาธารณูปโภคและอุปโภคซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่มากพอสมควรและบางครั้งในแต่ละเดือนไม่พอใช้จ่าย หากให้เครือข่ายมารับผิดชอบในค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดแล้วย่อมก่อให้เกิดเป็นภาระต่ออาสาสมัครเครือข่ายจึงจำต้อง

มีงบประมาณส่วนหนึ่งเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดแต่ทางราชการกรมคุมประพฤติไม่มีงบประมาณในส่วนนี้ให้

2.4.6 อาสาสมัครเครือข่ายชุมชนในพื้นที่ที่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำงาน ของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขปัญหาผู้กระทำผิด ดังนี้ คือ พยายามสอดคล้องติดตามพฤติกรรมของผู้กระทำผิดอยู่เสมอ เพื่อไม่ให้กระทำผิดอีก และควรฝึกอาชีพให้กับผู้กระทำผิด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้กระทำผิดที่อยู่ในชุมชนหากเครือข่ายชุมชนไม่พยายามสอดคล้องดูแลติดตามพฤติกรรมของผู้กระทำผิดอาจทำให้ผู้กระทำผิดหวนกลับไปกระทำผิดอีกเพราะไม่มีใครติดตามสอดคล้องดูแลพฤติกรรมโดยพนักงานคุมประพฤติไม่สามารถออกสอดคล้องติดตามตลอดได้ทุกคดีเนื่องจากปริมาณผู้กระทำผิดมีมากและส่วนใหญ่จะออกสอดคล้องได้ไม่เกิน 2 ครั้งใน 1 ปี เครือข่ายชุมชนจึงต้องพยายามสอดคล้องติดตามพฤติกรรมของผู้กระทำผิดอยู่เสมอ ขณะเดียวกันก็ควรฝึกอาชีพให้กับผู้กระทำผิด เพื่อให้ผู้กระทำผิดจะได้นำไปเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพเสริมต่อไปอันเป็นการส่งเสริมการมีอาชีพให้กับผู้กระทำผิด

2.4.7 อาสาสมัครเครือข่ายชุมชนในพื้นที่ที่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการทำงาน ของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขปัญหาผู้กระทำผิด ดังนี้คือ ชุมชนยังไม่ตื่นตัวในการมีบทบาทช่วยเหลือสังคม ไม่มีงบประมาณดำเนินการอบรมผู้กระทำผิดให้เป็นคนดีของสังคมต่อไป มีความขัดแย้งในชุมชนที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายชุมชนขาดการประสานความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง ขาดการทำกิจกรรมร่วมกัน ขาดการอบรมให้ความรู้ ขาดเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน ไม่รู้บทบาทหน้าที่ ไม่มีการแต่งตั้งอย่างชัดเจน คนในชุมชนขาดความสามัคคี ทำให้งานของเครือข่ายไม่มีประสิทธิภาพ ผู้กระทำความผิดไม่ให้ความร่วมมือ ทำอะไร ยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร ชุมชนไม่มีความเข้าใจในโครงการเครือข่ายชุมชนมีน้อย ขาดข้อมูลเกี่ยวกับการแก้ไขและพัฒนาผู้กระทำผิดในพื้นที่ ไม่สนใจผู้กระทำผิด จึงทำให้ผู้กระทำผิดทำผิดอีก และ เครือข่ายไม่เข้าใจบทบาทของตน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในพื้นที่ที่ยังไม่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดนั้นแม้จะมีเครือข่ายชุมชนอยู่ในพื้นที่ก็ตามแต่จะให้ทำงานแก้ไขผู้กระทำผิดด้วยแต่ก็เป็นการทำงานในลักษณะปัจเจกคือเฉพาะตัว ซึ่งส่วนใหญ่อาสาสมัครเครือข่ายชุมชนที่ดำเนินการแก้ไขผู้กระทำความผิดก็คือคนใกล้ชิดผู้กระทำผิดและรู้จักหรือทางสำนักงานคุมประพฤติมีหนังสือขอความร่วมมือให้ช่วยสอดคล้องผู้กระทำผิดรายนี้ทำให้ในพื้นที่ที่ไม่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดจึงเกิดปัญหาดังกล่าวเพราะในพื้นที่ที่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดนั้นก่อนดำเนินงานทางสำนักงานคุมประพฤติจะไปอบรมอาสาสมัครเครือข่ายชุมชนให้ตื่นตัวเป็น

อันหนึ่งอันเดียวกันเห็นประโยชน์ของการเข้าไปแก้ไขผู้กระทำผิดในชุมชนและทำงานร่วมกับสำนักงานคุมประพฤติในลักษณะเป็นส่วนการทำงาน

2.4.8 อาสาสมัครเครือข่ายชุมชนในพื้นที่ที่ไม่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำงาน ของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขปัญหาผู้กระทำผิด ดังนี้ คือ ควรอบรมให้ผู้กระทำผิดคิดเป็นและมีอาชีพ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้กระทำผิดที่กระทำผิดส่วนใหญ่มาจากการที่ความคิดจะคิดไปในทางที่ผิดคือผู้กระทำผิดจะคิดถึงประโยชน์ส่วนตนโดยไม่คำนึงว่าผู้อื่นจะได้รับโทษของผลที่ตนเองกระทำ ความคิดนั้นหรือไม่เครือข่ายชุมชนจึงควรจัดอบรมให้ผู้กระทำผิดคิดเป็นในเรื่องที่ถูกฟ้องฎหมายและถูกศีลธรรมนอกจากนี้ควรส่งเสริมการมีอาชีพที่สุจริตให้กับผู้กระทำผิดและเป็น การสนับสนุนให้ผู้กระทำผิดมีรายได้ไว้ใช้จ่าย

2.4.9 ผู้กระทำผิดในพื้นที่ที่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการทำงาน ของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไข ปัญหาผู้กระทำผิด ดังนี้ คือ ถูกเพื่อนชวน เครือข่ายขาดความร่วมมือ เครือข่าย ไม่ค่อยให้ความสนใจ ผู้กระทำผิด เครือข่ายชุมชนไม่มีเวลาฟื้นฟูผู้กระทำผิดเพราะ ต้องทำงานหากันไม่มีกิจกรรมที่จะจูงใจให้ทำในสิ่งที่ดีร่วมกันของผู้กระทำผิด และมีปัญหาด้านเศรษฐกิจและยากจน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้กระทำผิดมักจะถูกมองจากสังคมว่าเป็นคนไม่ดีไม่คบหาสมาคมและจะคบหาก็จเฉพาะคนที่กระทำผิดเช่นกันจึงทำให้คนในชุมชน ไม่ค่อยจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้กระทำผิดและหากชุมชนมีกิจกรรมในชุมชนก็จะเฝ้าระวัง หรือจับตาผู้กระทำผิดหรือไม่ให้ผู้กระทำผิดเข้าร่วมกิจกรรมด้วยเพราะกลัวว่าหากผู้กระทำผิดร่วมกิจกรรมอาจก่อให้เกิดปัญหาขึ้นมาได้

2.4.10 ผู้กระทำผิดในพื้นที่ที่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำงานของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไข ปัญหาผู้กระทำผิด ดังนี้ คือ ผู้นำชุมชนควรให้โอกาสและยอมรับให้ผู้กระทำผิดร่วมกิจกรรมของชุมชนเพื่อที่จะไม่กลับไปทำผิดอีก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าธรรมชาติของมนุษย์ไม่มีใครที่จะไม่เคยกระทำผิดจะแตกต่างกันตรงที่ว่าใครมีโอกาสแก้ตัวแก้ไขในสิ่งที่กระทำผิดนั้นและสำนึกผิดในการกระทำผิดของตนตลอดจนจะไม่เกิดการกระทำผิดอีกดังนั้นผู้นำชุมชนควรให้ โอกาสและยอมรับให้ผู้กระทำผิดร่วมกิจกรรมของชุมชนเพื่อที่จะไม่กลับไปกระทำผิดอีกเพราะจะเป็นการสนับสนุนให้ผู้กระทำผิดกลับมาเป็นคนดีของสังคม

2.4.11 ผู้กระทำผิดในพื้นที่ที่ไม่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการทำงานของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขปัญหาผู้กระทำผิด ดังนี้ คือ ไม่ทราบว่าเครือข่ายคือใคร มีหน้าที่ที่แท้จริงอย่างไร และ เขาใจ

ใส่ผู้ฟื้นฟูน้อยเกินไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการทำงานของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในพื้นที่ที่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดนั้นจะเป็นการทำงานแก้ไขผู้กระทำผิดโดยชุมชนทั้งหมดไม่ใช่ภาระหน้าที่ของผู้หนึ่งผู้ใดและในชุมชนก็จะทราบถึงบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครในการแก้ไขผู้กระทำผิดตลอดจนครอบครัวของผู้กระทำผิดและผู้กระทำผิดด้วย แต่อาสาสมัครเครือข่ายชุมชนที่ไม่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดจะทำการแก้ไขผู้กระทำผิดเฉพาะเรื่องและเป็นภาระหน้าที่ของผู้ที่ได้รับมอบ ดังนั้นผู้กระทำผิดในพื้นที่ที่ไม่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดจึงไม่ทราบว่าเครือข่ายคือใคร มีหน้าที่ที่แท้จริงอย่างไรจะทราบต่อเมื่ออาสาสมัครผู้นั้นไปพบผู้กระทำผิดและอาสาสมัครเครือข่ายนั้นก็มีการหน้าที่งานประจำที่ต้องรับผิดชอบจึงเอาใจใส่ผู้กระทำผิดน้อยเกินไป

2.4.12 ผู้กระทำผิดในพื้นที่ที่ไม่มีโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำงาน ของเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ดังนี้ คือ ทำอย่างถูกต้องตรงไปตรงมา ไม่ใช่หน้าที่บีบบังคับผู้กระทำผิดและผู้ที่ไม่ได้กระทำ ควรมีกิจกรรมให้ทำจะได้ไม่กลับไปเสพสารเสพติดอีก ควรเอาใจเขามาใส่ใจเรา ไม่ใช่อยากพูดก็พูด อยากทำก็ทำ ควรปรึกษาผู้เข้ารับการบำบัดบ้าง ควรประชาสัมพันธ์และแนะนำเครือข่ายฯ ให้เป็นที่รู้จักและรับรู้บทบาทของเครือข่ายชุมชน และเครือข่ายควรให้ควมรู้แก่ผู้กระทำผิดอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้กระทำผิดต้องการการจับตาดูเป็นปกติโดยอาสาสมัครเครือข่ายนั้นอาสาสมัครของราชการสำนักงานคุมประพฤติเข้ามาเพื่อช่วยและสนับสนุนให้ผู้กระทำผิดไม่กระทำผิดอีกจึงต้องทำหน้าที่อย่างถูกต้องตรงไปตรงมาไม่ใช่อำนาจหน้าที่บีบบังคับให้ผู้กระทำผิดกระทำการใดหรือไม่กระทำการใดเอาใจใส่ผู้กระทำผิดโดยให้การอบรมและความรู้และมาเยี่ยมหรือสอดส่องผู้กระทำผิดอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้งหากอาสาสมัครเครือข่ายชุมชนมาเยี่ยมหรือสอดส่องน้อยกว่าเดือนละ 1 ครั้งก็จะเป็นการทิ้งช่วงระยะเวลาห่างเกินไปเพราะผู้กระทำผิดต้องการกำลังใจ ความเอาใจใส่และโอกาส

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

3.1.1 กระทรวงยุติธรรมต้องผลักดันให้หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมดำเนินโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด

3.1.2 กรมคุมประพฤติต้องเตรียมความพร้อมก่อนดำเนินโครงการ จัดทำระบบฐานข้อมูลโดยรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้กระทำผิดจากอำเภอเพื่อการวางแผนช่วยเหลือร่วมกัน ควร

ให้ความรู้แก่เครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด โดยการฝึกอบรมให้เห็นความสำคัญของการรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน ควรดูแล เอาใจใส่ ส่งเสริม ให้ความสำคัญ และจัดสวัสดิการแก่เครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ควรขยายแนวคิดเรื่องชุมชนสมานฉันท์ให้เต็มทุกพื้นที่และทุกหมู่บ้าน ควรทำงานให้เป็นระบบมากขึ้น ควรมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและควรมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ควรเลือกเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดโดยพิจารณาจากความสมัครใจ ก่อนเริ่มโครงการควรเพิ่มทักษะเพื่อพัฒนาศักยภาพ และเสริมสร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของเครือข่ายมากขึ้น ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบบทบาทหน้าที่และการดำเนินงานของเครือข่ายมากขึ้น และไม่ควรประเมินในเชิงทฤษฎีแต่ต้องประเมินในเชิงปฏิบัติ

3.1.3 สำนักงานคุมประพฤติระดับจังหวัดควรมีการประชุมร่วมกับอาสาสมัครคุมประพฤติระดับอำเภอ กำหนด ผู้ใหญ่บ้านเพื่อสร้างความเข้าใจในภารกิจของเครือข่าย

3.1.4 เครือข่ายชุมชนต้องไม่ปล่อยให้ชุมชนแก่เปลี่ยวเอง ควรร่วมลงพื้นที่บ่อย ๆ เพื่อประสานกับเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ควรทำงานแบบทีม สร้างการยอมรับให้เกิดขึ้นในเครือข่าย ไม่ควรมีผลประโยชน์แอบแฝง ทับซ้อน เครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ควรแจ้งผลการดำเนินงานในที่ประชุมผู้ใหญ่บ้านทุกเดือน เครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดควรทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้ใหญ่บ้าน และควรบูรณาการหน่วยงานต่าง ๆ ในอำเภอเพื่อการทำงานร่วมกัน เครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดต้องมีคุณธรรม จริยธรรม เสียสละ ตั้งใจ จริงใจ และมีความยุติธรรมในการช่วยเหลือ ดูแล และประสานความสมานฉันท์ในชุมชนให้เกิดความสงบ พยายามสอดส่องติดตาม พฤติกรรมของผู้กระทำผิดอยู่เสมอเพื่อไม่ให้กระทำผิดอีก ควรฝึกอาชีพให้กับผู้กระทำผิด ควรให้ขวัญและกำลังใจแก่ผู้ที่กลับตัวกลับใจเป็นคนดีแล้ว ควรให้อภัย และไม่ควรซ้ำเติมผู้กระทำผิด ควรจัดกรอบการทำงานให้ชัดเจน ควรอบรมให้ผู้กระทำผิดคิดเป็นและมีอาชีพ ควรให้ความเข้าใจและกำลังใจแก่ผู้กระทำผิด

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

3.2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจในการทำงานของเครือข่ายชุมชนในโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด

3.2.2 ควรศึกษาผลการปฏิบัติงานของเครือข่ายชุมชนอย่างต่อเนื่องในโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด

3.2.3 ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเครือข่ายชุมชนในโครงการประสานเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด